



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Olgou Stránskou ve věci

žalobkyně: **E. D.**, narozená X
státní příslušnice M.
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem
sídlem Baranova 1026/33, Praha

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2019, č. j. OAM-274/ZA-ZA11-HA08-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2019, č. j. OAM-274/ZA-ZA11-HA08-2019, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na nákladech řízení částku 12 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet Mgr. et Mgr. Václava Klepše, advokáta.
- III. Ustanovené tlumočníci PhDr. L. Ch. se určuje výše odměny za tlumočení u jednání v částce 770 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů podanou u M. s. v P. dne 11. 6. 2019 a postoupenou Krajskému soudu v P., se žalobkyně domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví, jímž žalovaný žalobkyni podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neudělil mezinárodní ochranu.
2. Žalobkyně nejprve namítala, že jí v případě návratu do země původu reálně hrozí p. z důvodu d. n., kterému musela v zemi původu č. ze strany s. m.
3. Dále namítala, že si žalovaný neopatřil dostatečné podklady pro rozhodnutí, neboť v zemi původu nemá možnost se účinně domáhat vnitrostátní ochrany proti d. n., kterému č., protože se žalovaný opřel pouze o teoretickou možnost ochrany, aniž by se zabýval jejím uplatňováním v praxi. Pro podporu svých tvrzení předložila soudu kopii potvrzení vydané tamní p. z května 2019, rozhodnutí V.-l. k., znalecký posudek ze dne 23. 7. 2010 a rozsudek soudu ze dne 16. 1. 2007 o správní odpovědnosti jejího m. za p. d. n. K těmto dokladům uvedla, že je předkládá až v žalobě, jelikož se jí dokumenty podařilo ze země původu obstarat až po vydání napadeného rozhodnutí, případně z důvodu, že samotné dokumenty byly vydány až poté. Také tvrdila, že pokud měla vyvrátit účinnost ochrany státu původu, je pro ni taková povinnost nepřiměřeně restriktivní.
4. Taktéž namítala, že žalovaný nedostatečným způsobem odůvodnil tvrzení, že v případě jejího vycestování nedojde k porušení jejího práva na soukromý a rodinný život v České republice. Uvedla, že napadené rozhodnutí je vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť se žalovaný nikterak nezabýval specifiky podávání žádostí o udělení pobytových oprávnění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) z M., a dobou, po kterou by žalobkyně nemohla do ČR přicestovat za její předchozí neoprávněný pobyt v ČR.
5. Žalovaný se k žalobě vyjádřil tak, že během správního řízení zjistil, že důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha žalobkyně o legalizaci pobytu na území ČR, aby zde mohla pobývat se svojí d. Uvedl, že při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti tvrzené žalobkyní a přihlédl k nim. Shromáždil adekvátní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci. Má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je patřičným způsobem odůvodněno, přičemž důvody k udělení mezinárodní ochrany neshledal. Namítané problémy s d. n. jsou dle žalovaného pouze snahou o vygradování a upravení azylového příběhu žalobkyně. Tvrzeným d. n. se zabýval dostatečným způsobem. Shrnl, že žalobkyně přicestovala do ČR v roce 2011, přičemž jí nebylo uděleno povolení k dlouhodobému pobytu a jiná víza v členských státech EU neměla. Podruhé vstoupila na území ČR dne 8. 9. 2014, a od té doby zde nepřetržitě pobývá bez oprávnění k pobytu. Jelikož tedy žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu jako prostředek legalizace pobytu na území ČR až v květnu 2019, tedy více než X roky, co v ČR pobývala nelegálně, přistoupil žalovaný k zamítnutí její žádosti. Z těchto důvodů navrhl zamítnutí žaloby a v podrobnostech odkázal na obsah správního spisu.
6. Žalobkyně v replice uvedla, že důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byla obava z d. n. ze strany j. m. Konstatovala, že i když není s m. v kontaktu a neví, kde se zdržuje, v. její m. a z., že ji z., pokud ji znovu uvidí. Opakování a. chování j. m. v případě

návratu považuje za pravděpodobné. Uvedla, že sice v M. proběhla změna právní úpravy, ale z aktuálních zpráv z let 2017 a 2018, na které v žalobě odkázala, plyne, že existuje pouze formální ochrana před d. n.

7. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně podala dne 15. 3. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Do České republiky přicestovala letecky z U. dne 8. 9. 2014. V České republice byla již v roce 2011 na pozvání d. Pro vstup na území měla opatřená víza. V roce 2011 podávala v ČR žádost o udělení dlouhodobého pobytu, avšak neúspěšně. V žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že důvodem pro její podání je skutečnost, že chce legalizovat svůj pobyt v ČR, aby zde mohla zůstat s d., která zde pobývá na základě povolení k trvalému pobytu. Žalobkyně v. b., je r., mimo d. má i s., který žije v M., a od roku 2014 je členkou M. l. s.
8. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jenž proběhl dne 21. 3. 2019 v m. j. za přítomnosti tlumočnicka, žalobkyně uvedla, že neměla problém se státními orgány, ale doma ji t. m. po dobu X let. P. u nich doma často z., vždy když se na ni obrátila, tak z. Jednou na m. vzala n., ale nakonec ho nepoužila a nic mu neudělala. Konstatovala, že m. žije v M., avšak neví kde přesně, není s ním v kontaktu a od roku 2014 o něm nemá žádná zprávy. Jelikož už dále nechtěla být s m., odjela do ČR k d., která o d. n. ze strany m. žalobkyně věděla, a vzala ji k sobě. Doplnila, že soudem nejsou r., ale v M. to funguje tak, že pokud spolu m. dlouhodobě nežijí, bere se to jako r. Dále uvedla, že v M. má kromě s. svoji m. a s. V zemi původu naposledy žila v U. a pracovala nejprve v p., posléze p. na t. Doplnila, že vycestování proběhlo bez potíží, protože jí s tím pomohla d., která jí i opatřila letenku. Potvrdila, že v ČR jí byla v roce 2011 zamítnuta žádost o povolení k dlouhodobému pobytu, ale neví z jakého důvodu, protože v tu dobu její d. z. d. d. a jela ho p. zpět do M. Poté již jiným způsobem svůj pobyt na území legalizovat nezkoušela, tudíž v ČR, kde se především starala o v., pobývá nelegálně již X let. Uvedla, že jelikož již není nejmladší, v. odrostla a nechce se vracet do M., zkusila jako poslední možnost o legalizaci pobytu podat žádost o mezinárodní ochranu. V případě návratu do země původu by neměla kde bydlet, protože její m. j., ve které žili, již prodal, nemohla by tam pracovat z důvodu pokročilého věku a byla by bez finančních prostředků.
9. Ze správního spisu dále vyplývá, že žalovaný pro posouzení žádosti shromáždil jako podklad pro rozhodnutí Zprávu Ministerstva vnitra Hodnocení M. jako bezpečné země původu ze dne 25. 3. 2019 a Informaci M. v. ČR ze dne 20. 3. 2018 M. – Bezpečnostní a politická situace v zemi.
10. Dne 7. 5. 2019 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil. V rozhodnutí konstatoval, že žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádné rozhodné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjí ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byla azylově relevantním způsobem p. Uvedl, že žalobkyně je sice č. M. l. s., avšak nikdy se ve své vlasti politicky neangažovala a neměla potíže se státní mocí či bezpečnostními složkami. Proto jí azyl z důvodu dle § 12 písm. a) zákona o azylu neudělil.
11. Žalovaný dále neshledal, že by žalobkyně v případě návratu do vlasti pocítovala odůvodněnou obavu z p. z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Za důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany označil snahu o legalizaci pobytu v ČR, kde chce žalobkyně žít se svojí d. a jejími r. p., protože se žalobkyně do země původu nechce vrátit, poněvadž tam nemá práci ani zázemí. Dále uvedl, že vzal v potaz skutečnost, že byla

ze strany svého m., se kterým společně žila X let, podrobována d. n. a často u nich doma z. p. K tomu žalovaný konstatoval, že žalobkyně sama uvedla, že p. jí v žádostech o p. v daných situacích opravdu pomohla. Doplnil, že od 1. 9. 2016 vstoupilo v platnost několik nových a novelizovaných zákonů, které oblast d. n. pokrývají, především zavádí posouzení d. n. jako t. č., a proto mají o. d. n. v zemi původu žalobkyně možnost dovolat se svých práv. Uzavřel, že pokud žalobkyně v této souvislosti nevyvrátila opak, není obava před p. ze strany soukromé osoby bez dalšího důvodem pro udělení azylu. Žalovaný také neshledal azylově relevantním důvodem tvrzení žalobkyně, že v případě návratu do země původu nebude mít práci ani dostatečné zázemí, a to z důvodu, že taková situace se dle informací, které během řízení shromáždil, týká bez rozdílu velké části občanů země. Uzavřel, že pokud si chce žalobkyně legalizovat pobyt na území ČR, má tak učinit na základě prostředků upravených zákonem o pobytu cizinců.

12. Žalovaný po prověření všech okolností pobytu žalobkyně na území ČR neshledal, že by její životní situace byla natolik mimořádnou, aby se jednalo o případ zvláštního zřetele hodný, proto jí humanitární azyl neudělil.
13. Žalovaný se dále zabýval tím, zda žalobkyně splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Zaměřil se na posouzení, zda žalobkyni v případě návratu do vlasti hrozí vážná újma uložením nebo vykonáním t. s. Konstatoval, že se M. od 1. 7. 2017 zařadilo mezi země, jejichž právní předpisy neumožňují uložit trest smrti. Dále se zaměřil na to, zda jí nehrozí nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Po zhodnocení výpovědi žalobkyně o okolnostech jejího pobytu ve vlasti před odchodem ze země, posouzení jejích hlavních motivů odchodu a aktuálních informací, které si opatřil, dospěl k závěru, že jí přímé či bezprostřední nebezpečí vážné újmy v případě návratu nehrozí. Jelikož v zemi původu žalobkyně neprobíhá mezinárodní či vnitrostátní ozbrojený konflikt, nehrozí jí v případě návratu do vlasti ani vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního či vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.
14. Na závěr konstatoval, že návrat žalobkyně do vlasti nebude ani v rozporu s mezinárodními závazky ČR, neboť měla k legalizaci svého pobytu využít institutů, které jí nabízí zákon o pobytu cizinců, a zároveň neprokázala, že by neudělení doplňkové ochrany porušilo mezinárodní závazky ČR v oblasti ochrany rodiny a práva na rodinný život. Důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny neshledal, protože žádnému z rodinných příslušníků žalobkyně nebyl azyl či doplňková ochrana udělena.
15. Při jednání konaném dne 19. 11. 2019 účastníci setrvali na svých návrzích. Žalobkyně doplnila, že během správního řízení tvrdila, že v zemi původu nebylo řešeno d. n., jemuž byla podrobena, a žalovaný měl dokazování zaměřit tímto směrem, což neučinil. Žalobkyně důkazy prokazující tvrzení o d. n. předložila až v řízení před soudem. Odkázala na zprávy uvedené v žalobě, z nichž plyne, že v M. sice byla přijata nová právní úprava, avšak není v praxi fakticky uplatňována.
16. Při jednání soud provedl důkaz potvrzením p. 2. oddělení města U. ze dne 17. 5. 2019, z něhož plyne, že m. žalobkyně je n. a. a dopouští se d. n. Dále jako důkaz provedl rozsudek soudu první instance ve věcech t. v obvodech B., S. a K. – U. ze dne 16. 1. 2017 o o. m. žalobkyně. Plyne z něj, že byl o. k t. o. s. v délce X dnů za skutek, který spočíval v tom, že dne 14. 1. 2007 žalobkyni h. n., z. ji, z. ji m., v. ji z domu v hluboké noci, s. ji venkovní oblečení a nechal ji v noci dlouho m., čímž jí způsobil z. p.

17. Z provedeního důkazu znaleckým posudkem N. ú. s. l. v M. ze dne 23. 7. 2010 plyne, že byla žalobkyni způsobena z. důsledkem událostí, kdy byla v noci ze 17. na 18. 7. 2010 f. n. jejím m. Z. p. spočívaly v b. v oblasti b. a h. Byla ji způsobena p. na č., l. z., p. s. l. s., vnitřní a vnější straně l. l.
18. Soud dále provedl důkaz potvrzením l. k. obvodu B. ze dne 16. 5. 2019, ze kterého plyne, že žalobkyni byla z. m. p. na t., kvůli kterým byla h. a l. v n. v květnu roku 1992 a červenci 2013. Závěrem soud provedl důkaz usnesením státního zástupce obvodu K. – U. h. m. ze dne 18. 3. 2019, z něhož vyplývá, že státní zástupce provedl šetření, které se vztahuje k p. m. žalobkyně. Bylo zjištěno, že se m. žalobkyně v noci na 16. 1. 2019 dopustil v. u m. žalobkyně, snažil se žalobkyni vyhledat, n., v. ostatním, r. klid a pokoj dalších č. r., a proto bylo rozhodnuto o vyšetření zdravotního stavu m. žalobkyně. Usnesením bylo nařízeno p. o. provést pátrací akci, k. p. nařídit řízení, vyšetřit p. a ve věci rozhodnout.
19. Z Hodnocení M. jako bezpečné země k d. n. plyne, že zákon o ochraně práv d. byl parlamentem schválen v únoru 2016 a nabyl platnost dne 1. 9. 2016. Dne 1. 2. 2017 vzešel v platnost dodatek k zákonu o d. n., který překvalifikoval d. n. z p. na t. č. O p. se jedná, s. se takový č. poprvé. V Informaci M. – Bezpečnostní a politická situace v zemi nebylo k d. n. nic uvedeno.
20. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 s. ř. s., kterého se tedy neužije.
21. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu *„azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod.“*
22. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu *„azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“*
23. Podle § 14 zákona o azylu *„jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“*

24. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu „*doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“
25. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu „*za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje*
a) *uložení nebo vykonání trestu smrti,*
b) *mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
c) *vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
d) *pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*“
26. Žalovaný v části odůvodnění o neudělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu uvedl, že žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádné rozhodné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjí ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byla azylově relevantním způsobem p. Žalobkyně sice uvedla, že je č. M. I. s., avšak nikdy se ve své vlasti politicky neangažovala a neměla potíže se státní mocí či bezpečnostními složkami.
27. Soud konstatuje, že i když je žalobkyně č. p. s., přisvědčil žalovanému, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalobkyně v zemi původu jakýmkoli způsobem uplatňovala svá politická práva a svobody. Ze správního spisu také plyne, že žalobkyně svoji jinou politickou angažovanost vyloučila v žádosti o mezinárodní ochranu. S ohledem na výše uvedené a skutečnost, že pouhé členství v politické straně bez předložení dalších tvrzení neznamena, že by žalobkyně byla ve své vlasti z důvodu tohoto členství p. (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 1. 2016, č. j. 62 Az 7/2015-43), soud shledává, že žalovaný v souladu se zákonem dospěl ke správnému závěru, že žalobkyně v zemi původu nebyla za uplatňování politických práv p. Soud nemá důvod se odchýlit od tohoto závěru, že podmínky pro udělení azylu z důvodu uvedeného v § 12 písm. a) zákona o azylu v případě žalobkyně nebyly splněny.
28. Soud uvádí, že pro posouzení udělení azylu z důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu vzal žalovaný v potaz to, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu z důvodu snahy o legalizaci pobytu na území ČR, neboť zde chce žít se svojí d. a v., přičemž se do země původu nechce vrátit, nemá tam práci ani zázemí. Přestože žalobkyně za důvod žádosti neuvedla problémy s m. spočívající v d. n., ale tvrdila, že se proto do země nechce vrátit, zabýval se žalovaný i touto tvrzenou skutečností.
29. Snaha o legalizaci pobytu není důvodem pro udělení azylu. K tvrzení žalobkyně, že v zemi původu nemá práci ani zázemí žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 40/2003, dle něž potíže žadatele o mezinárodní ochranu stran obživy či možnosti seberealizace lze bez dalších okolností vnímat pouze jako důvody ekonomické. Žalovaný shrnul, že u žalobkyně tyto další okolnosti neshledal a uzavřel tím, že měla k legalizaci svého pobytu využít jiných zákonných prostředků.
30. Soud k tomu konstatuje, že ustanovení § 12 zákona o azylu vymezuje důvody pro udělení azylu taxativně, přičemž ekonomické důvody mezi ně nepatří. Takové důvody mohou být

za určitých okolností důvodem ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, pokud tyto problémy existenčně jednotlivce ohrožují a pokud k nim zároveň došlo z důvodů tam uvedených (srov. usnesení NSS ze dne 27. 8. 2008, č. j. 5 Azs 60/2008-69). Mezi ekonomickou situací žalobkyně a azylově relevantními důvody uvedenými v § 12 písm. b) zákona o azylu musí být příčinná souvislost, což však v posuzovaném případě z tvrzení žalobkyně ani ze správního spisu nevyplývá. Soud proto souhlasí se žalovaným, že snaha o legalizaci pobytu není důvod pro udělení azylu.

31. Žalobkyně namítala, že jí v případě návratu do země původu reálně hrozí p. z důvodu d. n., kterému musela v zemi původu č. ze strany s. m.
32. Nejvyšší správní soud dovodil, že pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvede v průběhu správního řízení skutková tvrzení relevantní pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14a zákona o azylu, je povinností správního orgánu se s nimi řádně vypořádat bez ohledu na to, zda jsou formálně označena jako důvody, pro něž se žádá o udělení mezinárodní ochrany (viz rozsudek NSS ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49). Žalovaný se tedy zcela správně zabýval tvrzeným d. n., i když tuto skutečnost žalobkyně jako důvod podání žádosti výslovně neuvedla.
33. Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 4 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. V případě, že jsou původcem pronásledování soukromé osoby, je třeba považovat za dostatečné z hlediska naplnění kritéria selhání vnitrostátní ochrany, jestliže stát není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu. Právní systém poskytující ochranu musí být účinný a žadatel o mezinárodní ochranu k němu musí mít přístup (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008-101).
34. Žalovaný za účelem zhodnocení charakteru účinnosti ochrany v M. opatřil jako podklad pro vydání rozhodnutí mimo jiné Z. M. v. H. M. jako bezpečné země původu ze dne 25. 3. 2019. Z této zprávy vyplývá, že M. s účinností od 1. 7. 2017 překvalifikovalo d. n. z p. na t. č., přičemž p. d. n. zůstane pouze v případě, jedná-li se o první skutek d. n. Zároveň zpráva uvádí, že se vyskytují určité problémy s ovlivňováním vyšetřování soudů ze strany politiků, avšak nejedná se o systematickou diskriminaci politických, náboženských či znevýhodněných skupin obyvatelstva. Zpráva uzavírá, že v M. obecně nedochází k soustavnému pronásledování.
35. Překvalifikování opakovaného d. n. na t. č., proběhlo v době, kdy žalobkyně žila již X roky na území ČR. Podle výpovědi žalobkyně jí p. vždy poskytla pomoc, pokud o ni požádala. Z toho vyplývá, že došlo ke zřejmému posunu pro zavedení účinného právního systému pro s. a t. jednání představujících d. n.
36. D. n. je bezesporu celospolečenským jevem, který nelze podceňovat a který je zpravidla determinovaný příslušností k určitému pohlaví. Jako takový přitom může být za určitých okolností také azylově relevantním důvodem a právě tyto okolnosti, které záleží především na zemi původu, jejích o. d. n., je třeba analyzovat a zvažovat, zda je příslušný

stát schopen či ochoten zajistit o. d. n. potřebnou ochranu nebo zda je na místě poskytnutí mezinárodní ochrany, a to na základě příslušnosti k určité sociální skupině (srov. usnesení NSS ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 Azs 49/2008-55).

37. V projednávané věci sice žalovaný zjistil, že v roce 2017 byla v M. provedena změna právních předpisů týkajících se trestání d. n., ale žalovaný dále nezjistil nic o tom, zda, případně jak, jsou nová ustanovení právních předpisů uplatňována v praxi. O tom svědčí zejména naprostý nedostatek podkladů o této situaci od nejrozličnějších mezinárodních organizací, které si žalovaný mohl obstarat. Proto je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Námitka je důvodná.
38. K otázce možnosti udělení humanitárního azylu soud uvádí, že úvahy žalovaného o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Žalovaný uvedl, že se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a přihlédl i k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Vzal do úvahy, že žalobkyně pobývala na území ČR nelegálně X let a pomáhala d. s v. v., ti však již odrostli, a proto není třeba, aby se o ně žalobkyně dále starala. Z tohoto důvodu, z důvodu snahy o legalizaci pobytu na území a neochoty návratu do země původu z ekonomických důvodů, podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Z těchto skutečností však nevyplynul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Soud konstatuje, že žalovaný ve správním řízení nepřekročil ani nezneužil meze správního uvážení, a jelikož je otázka udělení humanitárního azylu plně na úvaze správního orgánu (srov. rozsudek K. s. v Ú. n. L. – pobočka L. ze dne 23. 10. 2003, č. j. 59 Az 158/2003-68), která je podpořena obsahem správního spisu, soud se s jeho závěrem o neudělení humanitárního azylu ztotožnil.
39. Pro posouzení naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, se žalovaný v rozhodnutí zabýval taktéž otázkou, zda žalobkyni hrozí v případě návratu do země původu nebezpečí uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení, nelidské či ponižující zacházení, trestání anebo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitrostátního konfliktu. Po zhodnocení výpovědi žalobkyně o okolnostech jejího pobytu ve vlasti před vycestováním ze země, posouzení jejích hlavních motivů odchodu a informací, které si opatřil a skutečnosti, že se M. od 1. 7. 2017 zařadilo mezi země, jejichž právní předpisy neumožňují uložit trest smrti, dospěl k závěru, že jí přímé či bezprostřední nebezpečí vážné újmy v případě návratu nehrozí. Soud již výše uvedl, že si žalovaný neobstaral dostatek podkladů k posouzení, zda, případně jak, je nová právní úprava t. d. n. uplatňována v praxi. Z tohoto důvodu nemohl posoudit, zda žalobkyni reálně hrozí přímé či bezprostřední nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země jejího původu.
40. Žalobkyně namítala, že žalovaný nedostatečným způsobem odůvodnil skutečnost, že v případě jejího vycestování nedojde k porušení jejího práva na soukromý a rodinný život v ČR. Soud však se žalobkyní nesouhlasí. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela zřetelně plyne, že žalovaný se zabýval relevancí této skutečnosti ve vztahu k možnosti udělení azylu i doplňkové ochrany žalobkyni na území ČR, avšak dospěl k závěru, že takovým důvodem tato skutečnost není. Je sice pravdou, že vypořádání se s touto odvolací námitkou mohlo být důkladnější a podrobnější, avšak žalovaný se dostatečným způsobem vypořádal s argumentací žalobkyně, že chce v ČR zůstat s d., která zde žije na základě povolení k trvalému pobytu, a s jejími r. p. S odkazem na rozsudek M. s. v P. ze dne

24. 2. 2011, č. j. 4 Az 9/2010-48, uvedl, že by případné nucené vycestování nepředstavovalo rozpor s mezinárodními závazky ČR, neboť žalobkyně měla možnost svůj pobyt legalizovat za pomoci institutů, které ji český právní řád nabízí prostřednictvím zákona o pobytu cizinců. Skutečnost, že žalobkyně vlastní vinou přestala splňovat podmínky pro pobyt cizinců na území ČR, nezakládá porušení mezinárodních závazků ČR. Doplnil, že žalobkyně neprokázala, že by neudělením doplňkové ochrany či vycestováním porušila mezinárodní závazky ČR v oblasti ochrany rodiny a práva na rodinný život.

41. Soud k tomu podotýká, že NSS v rozsudku ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010-57, uvedl, že *„důvody pro udělení mezinárodní ochrany jsou dány zákonem o azylu a z něj je zřejmé, že mezinárodní ochrana se uděluje ze zcela jiných závažných důvodů, především z důvodů pronásledování či hrozby vážné újmy v zemi původu žadatele. Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že tím, že stěžovateli nebyla udělena doplňková ochrana, nebylo porušeno jeho právo na respektování soukromého a rodinného života, neboť stěžovateli nic nebrání v tom, aby toto své právo realizoval ve své vlasti. V případě, že stěžovatel hodlá realizovat své právo na rodinný život na území České republiky, nezabývá jej to povinností dodržovat pravidla stanovená pro pobyt cizinců v České republice, přičemž i v případě, že nejsou naplněny podmínky pro udělení azylu, zákon o pobytu cizinců poskytuje možnosti legalizace pobytu na území České republiky“*.
42. Soud uvádí, že z hlediska doplňkové ochrany je relevantní pouze takový zásah do rodinného života žalobkyně, jenž by spočíval v tom, že by jí nebylo umožněno (z důvodu právních či faktických překážek) přenést svůj rodinný život udržovaný v ČR do země původu [tzv. extrateritoriální účinek práva na rodinný život (viz rozsudky NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, a ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, či usnesení NSS ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 Azs 29/2016-19)]. V daném případě však má žalobkyně s., m. a s. v M. Její d. žijící v ČR má m. státní občanství, a v jejich společném návratu do země původu jim nic nebrání. Realizace společného návratu je tak pouze otázkou ochoty jednotlivých osob. Aktivace extrateritoriálního účinku práva na rodinný život v daném případě nepřichází do úvahy.
43. Námitka, že se žalovaný nikterak nezabýval specifiky podávání žádostí o udělení pobytových oprávnění dle zákona o pobytu cizinců z M. a dobou, po kterou by žalobkyně nemohla do ČR přicestovat z důvodu svého předchozího neoprávněného pobytu, je nedůvodná. Žalovaný vzal v potaz, že žalobkyně v roce 2011 již žádala o povolení k dlouhodobému pobytu, které jí však nebylo uděleno, a také že vlastní vinou přestala splňovat podmínky pro pobyt cizinců na území ČR. Soud ke specifikům žádostí o udělení pobytových oprávnění z M. konstatuje, že žalobkyně již v minulosti takovou žádost podala a během správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, ze kterých by plynulo, že podávání takových žádostí je spojeno s nepřiměřenou zátěží pro žadatele.
44. NSS rozsudkem ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 Azs 1/2011-82, dovodil, že *„obecně platí, že povinnost správního orgánu zjistit úplně a přesně skutečný stav věci je limitována tvrzeními žadatele o mezinárodní ochranu, jak Nejvyšší správní soud judikoval např. v rozsudcích ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003-47, a ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42. Jinak řečeno, pokud osoba žádá o udělení mezinárodní ochrany, musí před správním orgánem uvést všechny skutečnosti a důvody, pro které tak činí. Nejvyšší správní soud rovněž také vyslovil, že ze žádného ustanovení zákona o azylu, ani z jiného právního předpisu, nelze dovodit, že by správní orgán měl povinnost sám domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činit příslušná skutková zjištění. Pokud tedy žalovaný umožnil během správního řízení stěžovateli sdělit všechny okolnosti, které považuje*

pro udělení azylu za významné, není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je mezinárodní ochrana obvykle poskytována (k tomu srov. rozsudky NSS ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004-72, ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008-47, či ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42).“ Jelikož žalobkyně skutečnosti ohledně podávání žádostí uvedla až v žalobě, ač tak mohla učinit již během správního řízení, neboť žádost o udělení dlouhodobého pobytu podala již v roce 2011, žalovaný se s jejími důvody nemohl vypořádat. Námitka proto není důvodná.

45. Soud se zároveň zcela ztotožnil se žalovaným, že pokud žalobkyně přestala vlastní vinou splňovat podmínky stanovené pro pobyt cizince na území, lze to přičítat pouze k její tíži a nelze v tom spatřovat porušení mezinárodních závazků ze strany ČR.
46. Soud k tomu doplňuje, že pokud žalobkyni nic nebrání v tom, aby k legalizaci pobytu využila zákonných prostředků dle zákona o pobytu cizinců, nejsou rodinné vazby cizince v ČR důvodem pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 zákona o azylu (srov. obdobně např. usnesení NSS ze dne 21. 4. 2010, č. j. 9 Azs 3/2010-62). Zároveň skutečnost, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána až v době, kdy žalobkyně na území ČR pobývala od svého příjezdu téměř X let nelegálně, svědčí o její účelovosti (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54).
47. Soud na závěr konstatuje, že ze správního spisu neplyne, že by byl v ČR udělen azyl či doplňková ochrana některému z r. p. žalobkyně, tudíž neexistuje důvod pro udělení azylu či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.
48. Z výše uvedeného plyne, že námitka žalobkyně spočívající v tom, že v případě návratu do země původu reálně hrozí p. z důvodu d. n., je důvodná, neboť si žalovaný neobstaral dostatek podkladů k posouzení, zda je nová právní úprava t. d. n. uplatňována v praxi. Soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a proto zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení, ve kterém je žalovaný vázána vysloveným právním názorem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
49. O náhradě nákladů řízení soud výrokem II. rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně byla naproti tomu plně úspěšná, neboť soud napadené rozhodnutí zrušil. Náleží jí proto náhrada nákladů řízení ve výši 12 342 Kč. Tuto částku tvoří odměna advokáta za tři úkony právní služby po 3 100 Kč za jeden úkon právní služby [převzetí a příprava zastoupení, žaloba a účast na jednání před soudem podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů], dále tři paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky, vše zvýšeno o částku 2 142 Kč odpovídající 21 % DPH, jíž je advokát plátcem.
50. Výrokem III. soud rozhodl, že za provedené tlumočení před soudem v délce 2 hodin, bude ustanovené tlumočnicko PhDr. L. Ch. přiznána celková částka 770 Kč, která bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze k jejím rukám do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 19. listopadu 2019

Olga Stránská, v. r.
soudkyně